

Demonstracije beogradskih akademikov.

— Beograd, 13. marca (izv.) Včeraj pooldno se priredili beogradski akademici pred univerzo in pred narodno skupščino velike demonstracije v znak protesta radi kršenja avtonomije beogradske univerze od strani ministrstva prosvete in proti redukciji treh mladih drugačem zelo dobro kvalificiranih docentov na beogradski univerzi. Beogradska akademika mladina le posebno protestirala proti redukciji docenta dr. Milivoja Milojevića, biologa na filozofski fakulteti, ki je zelo priljubljen ne samo pri svojih učencih, temveč v vrstah vseh akademikov.

— Beograd, 13. marca (izv.) Na univerzitet je bila včeraj velika protestna skupščina akademika mladina proti ministrstvu prosvete radi redukcije treh profesorjev, ker je bila s tem kršena avtonomija univerze. Vsi govorniki so ostro obsojali politiko protovetnega ministra. Po končani skupščini je edina deputacija v rektorat, kjer je izročila protestne rezolucije. Rektorja in reducirane profesorje je nato omladina živahnno pozdravljala ter je okoli 2.000 akademikov brojčno v sprevodu odkorakala proti narodni skupščini, kamor ji je pa orožništvo pot zaročilo. Po dolgem parlamentiranju je bil dovoljen deputaciji akademikov dostop v skupščino, da izroči protestne rezolucije predsedstvu skupščine in posamnimi poslanstvima klubov. V skupščini niso našli nikogar, ker je bila takrat že seja končana.

MORILCA JUGOSLOVENSKEGA VOJAKA PRED GRASKO POROTO.

— Gradec, 13. marca (izv.) Včeraj pozno v noč je končala porotna obravnavava proti dvema tihotapcem in morilcem jugoslovenskega vojaka Ivana Koreša. Umr se je izvršil že pred petimi leti. Obmejna patrulja je takrat pripela dva tihotapca ter jih odvedla na prvo orožniško stražo, od tam jih je hotel odpeljati infanterist Koreš na orožniško postajo v Pesnici, a potoma sta tihotapci infanterista napadla ter ga ustreljila. Posrečilo se je jima pobegniti v Avstrijo in je umor šele iz maščevanja zapuščene ljubice prisel na dan Radi umora sta se včeraj zagovarjala 40-letni Feliks Strmšnik in 40-letni Avgust Lind. Porotniki so vprašanje amora soglasno zanikal. Vprašanje uboja so zanikal z večino glasov. In končno je bilo lo potrieno vprašanje radi nepredvidne manipulacije z orožjem. Obtoženi tihotapci Lind je bil soglasno oproščen, dokim je dobil Strmšnik samo 7 mesecev strogega zapora radi prestopka nepredvidnega ravnanja z orožjem. Glavne priče k razpravi niso prišle.

Kritičen položaj na Grškem.

Atentat na palačo angleškega poslanstva. — Nova vlada.

— Atene, 12. marca (K.) Danes ob 1. uri zjutraj je pri vhodu palače britanskega poslanstva eksplodirala dinamita patrona. Eksplozija je povzročila samo materialno škodo. Ministrski predsednik Pananastazio je takoj odšel na poslaništvo, ko so mu nazzani vest o atentatu, ter je izrazil svoje obžalovanje. Več atentata osumnih oseb je bilo priletnih. Listi izražajo sumnjo, da so skušali zločinci diskreditirati novo vlado.

— Atene, 12. marca (izv.) Pred angleškim poslaništvom nastala dinamita eksplozija je povzročila samo materialno škodo in ni bilo k sreči človeških žrtev. Angleški poslanik je takoj po nastali eksploziji telefoniral angleškemu komisariju, ki organizira grško policijo. Atentatorja dosel niso moči izslediti. Nekateri politični kroji kombinirajo, da so atentati izvršili monarchisti.

— Beograd, 13. marca (izv.) Po poročilih iz Aten je nekdo vrcel pred palačo dinamito bombo, ki je eksplodirala, a ni napolnila značne škodo. Ministrski predsednik Pananastazio je poslanku Velike Britanije izrazil obžalovanje in govoril: »Nikakor ne more tak zločin trdovnosti in tradicijalnemu prjačilju in simpatiam, ki jih golita oba naroda drug do drugega in da bo vlada storila vse, da se zločinci izrede in kaznujejo.«

— Beograd, 13. marca (izv.) Definitivno sestavljena nova vlada je po poročilih iz Aten včeraj položila prvo rečenico. Pananastazio prevzame preig ministrskega predsedstva začasno tudi zunanjino finančno ministrstvo. Resorji so tako razdeljeni: notranje zadave Aravantin, vojno general Kandilis, monarhični monarhični kancler Hadžikyrakos, narodno gospodarstvo Mitrofanis, socialistični skrb Pa zis, posvetno Liberonski, polodelstvo Bakalbasis in promet Sotjas.

POGOĐBA MED ITALIJO IN NASLEDSTVENIMI DRŽAVAMI.

— Rim, 12. marca (Stefan) Uradni list objavlja naredbo, s katero stopajo v veljavo dne 6. aprila 1924 v Rimu med Italijo in nasledstvenimi državami sklenjene pogodbe: 1.) Pogodba z Avstrijo glede deželnih in občinskih pokojnih; 2.) Pogodba z Jugoslavijo o istem predmetu; 3.) Pogodba med Avstrijo, Češkoslovaško, Jugoslavijo, Poljsko in Romunsko o pokojnih, določenih ob blivše avstrijske vlade.

RUDNIKA NESREČA V AMERIKI.

— Salt Lake City, 12. marca (izv.) Iz novov rudnika Castlegate so do danes sejaj prepričanje, da je bilo vseh 173 rudarjev pri ekspliziji ubitih.

NASI ODNOŠAJI DO BOLGARSKE.

— Beograd, 13. marca (izv.) Danes zjutraj je iz Sofije prisel naš poslanik Milan Rakic, da poroča zunanjemu ministru o političnem položaju na Bolgarskem in o zadnjih dogodkih, ki so se razvijali povedom aracij članov makedonskih organizacij.

RUSKI POSLANIK V RIMU.

— Rim, 12. marca (izv.) Novoimenovani ruski poslanik Jurenc je v spremstvu svoje soprove in osnivnega tajnika danes prisel semkaj iz Prage. Na kolodvoru je bil običajen sprejem. Nastanil se je v palaci blivšega ruskega carskega poslanika.

KITAJSKA PRIZNALA SOVJETSKO RUSIJO.

— London, 13. marca (izv.) Uradno počelo iz Pekinga javlja, da je kitajska vlada priznala ruske sovjetske republike. Drugo poročilo vedi, da skoraj tudi Japonska prizna sovjetsko Rusijo.

IZ DRUŠTVA NARODOV.

— Ženeva, 12. marca (izv.) Današnja dopoldanska sejta Društva narodov je razpravljala vprašanje Memelja. Predsednik memelške komisije, blivši ameriški državni tajnik Dawis je poročal o delu komisije in med ostalim izjavil, da se vedno ni pravega miru in da ga tudi ne bo takoj doseg, dokler se ne uvede popolna svoboda izmenjave gospodarskih dobrin in svoboda mednarodnega prometa.

RAZPUTST NEMŠKEGA DRŽAVNEGA ZBORA.

— Berlin, 13. marca (izv.) Jutri bo razprtken nemški državni zbor. Na popoldanski seji bo državni kancelar predčital ukaz o razputstju z motivacijo, da je s sedanjim zborom nemogoče delati.

Politične vesti.

— Klerikalci so se ponutili radičatom. To ugotavljiva včerašnja »Samouprava«, polemizirajo s »Slovenčevimo člankom «Prvi korak k reviziji ustave. Samouprava piše: »Glavni urednik Slovenia« je g. Fran Smolej, ki je bil skupaj z dr. Janko Brecljem predstavnik Slovencev na zagrebški konferenci. Kako more potem »Slovenec« pisati, da so se radikalni ponutili federalistom, ko je baš nasprotsno istina, da so radičevci ponovno prihajali v Beograd in so tudi s strani slovenske klerikalne stranke obračali na radike s predlogom za pogajanje ter jih pozivali v Zagreb. — Naši klerikalci so doslej vedno zatrjevali, da jih radičevci snubijo na vse načine in da se jim naravnost vsiljivo ponujajo, sedaj pa ugotavljiva glavno glasilo radičalne stranke, da so se klerikalci neprestano silnili okrog radičalov ter jih nagovarjali, naj se pogačajo z njimi in z radičevci. Na katero strani je sedaj istina? Poznamo naše Pappenheimce in vemo, da je res vedno nasprotno od tega, kar klerikalci zahtujejo.

— Diplomatični odnosi z Madžarsko. Prihodnje dni izroči novi madžarski poslaniki Andrej Forj našemu kralju svoje poverilnice.

— Francoski obrambeni načrti. Francoska vlada je predložila parlamentu zakonski osnutek splošne narodne organizacije za slučaj vojne. V projektu se naglaša, da je danes treba računati z dolgotrajno vojno, ki bi zahtevala vse polja nacionalne delavnosti. Radi tega predloga načrti: 1. V mirnem času naj se stalno in sistematično preizkušajo vse oblike modernega vojnega materiala, nadalje naj se napoklicujejo potrebne zaloge, da so vojaške sile v slučaju vojne oborožene in tudi doletje založene, dokler Industrija ne začne izpolnjevati vojnega materiala. 2. Treba je pripraviti vse potrebne ukrepe, da se v danem slučaju izvede produkcija celega naroda za oboroženo silo in za nje.

— Ljuben zvest, posmočnik prvega militarnega komunista. Bolgarski komunist Kolarov, načelnik komunistične revolucije na Bolgarskem v septembetu 1923, je govoril pri zadnji III. internacionali na čast spomini umrlega Ljubena. V svojih izvajanjih je podal nove dokaze za to, da je Ljuben v letih 1914—1917 pomagal nemškemu generalnemu štabu. — Moskva, Izvestija, štev. 23 z dne 29. januarja primašajo naslednje njegove besede: V letu 1915. sem prejel kakor član bolgarske socialno-demokratične stranke dve pismi od ruskih, v inozemstvu živečih socijalnih demokratov. Eno od Plehanova, ki me je pozival na delo v prostih Antante, a drugo go do Ljubena, v kojem mi je prigoval, da bi deloval proti vojski, proti vstopu Bolgarske v Antanto. Uvaževal sem drugi nasvet (Priponoma: Plehanov je postal skoz celo vojno nasprotnik nemškega imperijalizma. Na Ruskem je javno prepričeval Ljubena, da pomaga nemškemu generalnemu štabu. V mesecu novembru 1917 je po kratki bolezni preminal za tuberkulozo. Boljševiki so nanjavili tuk pred njegovo smrtnjo pri Plehanovih hišno preiskavo, da bi zaplenili vse listine. Pri preiskavi se je drhal tako surov proti njemu obnašala, da so pospešili smrt tega pravega ruskega rodoljuba.)

— Rudniška nesreča v Ameriki. — Salt Lake City, 12. marca (izv.) Iz novov rudnika Castlegate so do danes sejaj prepričanje, da je bilo vseh 173 rudarjev pri ekspliziji ubitih.

Prosveta.

REPETOAR NARODNEGA GLEDALIŠCA V LJUBLJANI

DRAMA.

Začetek ob 20. zvečer.

Cetrtek, 13. marca: Alantka Red E

Petak, 14. marca: Kamela skozi uho Švanke Red A

Sobota, 15. marca: Othello Red D

Nedelja, 16. marca: ob 3. pop. Mogočni prstan. Izven, Živane cene.

ob 8. zvečer: Kamela skozi uho Švanke Izven

Ponedeljek, 17. marca: Alantka Red F

OPERA.

Začetek ob 10. 8. zvečer.

Cetrtek, 13. marca: Zapro (general, vaja)

Petak, 14. marca: Polub Red F

Sobota, 15. marca: Manon Lescaut Red C

Nedelja, 16. marca: Manon Lescaut Izven

Ponedeljek, 17. marca: Zapro.

★ ★ ★

— Najčetaj zagrebačke sokolske župe za sletski plakat i znake. Sokolska župa Kralja Petra Svačića u Zagrebu raspisuje natječaj 1.) za umjetnički načrt plakata za pokrajinski slet ove godine u Zagrebu 2.) Za sletsku znaku od kovine sa pribadacem. Jedna i druga radnja imade da bude izradjena u jugoslovenskom Sokolskom duhu, a plakat posebice u tri boje. Format plakata pokrajinskog sleta u Zagrebu imade biti 95 cm širok, a 126 cm visok, uključivo sa tekstom sa sokolskim motivima, a znača slobodne forme. Kako načrte za plakat u potpunosti izraditi i predložiti veličini, tako i odijevne znake u sadri treba predati starješinstvu župe zagrebačke Zagreb, Gundulićeva ulica 29, do 15. aprila o. g. Svake natječajne radnje imade biti uklapljeni v posebno zapečaćeno kuverti, koja nosi moto odnosne radnje. Sve predložene načrte ocenite će posebni umjetničko-sokolska komisija, a za najbolje prihvađene radnje odredjuje se: za plakat dvije nagrade, prva od 3000 dinara, a druga od 2000 dinara, a za najbolju radnju znake 1000 dinara. Nagradene radnje postaju vlasništvo sokolske župe zagrebačke. Natjecat se mogu svi umjetnici naše države.

— Nedeljska matnja, ki se vrši pod pokroviteljstvom Kluba Primorje ob 11. dop. v Filharmonični dvorani nam obeta mnogo lepega umetnega užitka. Pri matnji sodelujejo za pričaznost načelnostni članovi in predstavnici jugoslovenskih opernih peveci g. Juli Betetto, članica drame Marija Vera ter režiserja gg. Lipahi in Šest, Viljansko točko izvaja gđ. Vida Jerajeva, ki bo letos absolvovala jugoslovenski konzervatorijski Glasbene Matice pri prof. Jan Stausi. Priključju: gg. prof. g. Jeraj, skladatelji g. M. Kogoj, povordina g. Kumar ter kapelnik opere g. Neffat. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjižarni te člani običajno dobijajo nameniti kulturni svrhama v zasedenem ozemlju. Zato pričakujemo od našega glasbene občinstva, da s svojo navzočnostjo pripomore k smotrenemu uspehu te prireditev.

— Pevski zbor Glasbene Matice iz Maribora koncertira v pondeljek, dne 24. tm. ob 8. uri zvečer v Lubljani in izvaja pod vodstvom svojega dirigenta, ravatelja g. Topiča celo vrsto moških in ženskih zborov. Zbor, ki steje preko 80 članov je pravzaprav ter se odlikuje po izvrstnem pevskem materijalu. Koncert se vrši v Unionski dvorani in so vstopnice v predprodaji v Matični knjižarni ob petka dalje.

— Nedeljska matnja, ki se vrši pod pokroviteljstvom Kluba Primorje ob 11. dop. v Filharmonični dvorani nam obeta mnogo lepega umetnega užitka. Pri matnji sodelujejo za pričaznost načelnostni članovi in predstavnici jugoslovenskih opernih peveci g. Juli Betetto, članica drame Marija Vera ter režiserja gg. Lipahi in Šest, Viljansko točko izvaja gđ. Vida Jerajeva, ki bo letos absolvovala jugoslovenski konzervatorijski Glasbene Matice pri prof. Jan Stausi. Priključju: gg. prof. g. Jeraj, skladatelji g. M. Kogoj, povordina g. Kumar ter kapelnik opere g. Neffat. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjižarni te člani običajno dobijajo nameniti kulturni svrhama v zasedenem ozemlju. Zato pričakujemo od našega glasbene občinstva, da s svojo navzočnostjo pripomore k smotrenemu uspehu te prireditev.

Glasbeni vestnik.

— Cetrtveni koncert. Cecilino društvo za stolno ljubljansko župnijo je priredilo v stolni cerkvi koncert v prid orglarški šoli, pri katerem je sodeloval stolni pevski zbor pod vodstvom dr. Fr. Kimovca, orgleske točke in spremljanje zborov na orgljah pa je izvajal Stanko Premrl. Morda je le malokateremu ljubljancu znano, da na Poljanski cesti eksistira Cecilijevna društva orglarška šola, ki se vzdržuje z najskromnejšimi sredstvi že dolga desetletja. V njih je vzgajal že naš starina Förster najponižje izmed vseh apostolov glasbene umetnosti, bodoči organiste, tem so delovali P. Angelik Hribar in mnogi drugi, sedaj kot vodja Stanko Premrl, kot učitelj dr. Kimovc, dr. Mantuanu itd. Solo obiskujejo ponizni, neznaniti mladi ljude, ki se močajo preživljati od mladovar, ki se le redkodobaj na jedru kruha do sitega, ki hodijo ure in ure vsak dan po blatu in dežju k pouku in ko dokončajo triletne študije si le težko najde skromno službo vaškega organista. Prav iz srca me je veseli današnji nadvje prizakanje časni post koncerta njim v prid. G. Stanko Premrl je izvajal, ob začetku sicer nekoliko nervozno, pozneje pa z veliko virtuožnostjo dela Bacha, Brahmsa, Mendelssohna, Renzo Bossia, Gullmantta, Canestraria in Guibinsa. Zlasti je imponirala Mendelstohnova V. orglarška sonata ter Bachova »Dorska tokata«. Poučarjam v prvi vrsti spremnost tehničnega izvajanja, tel-črki in orgle le z razfiniranim registriranjem zamorejo približno zameniti frizlost in globino srca.

— Cetrtveni

Dnevne vesti.

V Lubljani, dne 13. marca 1924.

Državna uprava in učiteljstvo, v njih rokah je Jugoslavija!

»Široke narodne mase niso bile pripravljene za ujedinjenje.«

Post. Agatonović v narodni skupščini.

Te dni je razpravljala narodna skupščina o proračunu ministrstva prosvete. V debatu je posegel tudi posl. Radoslav Agatonović, ki je imel vsega uvaževanja vreden govor. V svojih izvajanjih je med drugim povdral, da pripada ministrstvu narodne prosvete ena izmed najvažnejših nalog t. j. da izvaja politiko, ki naj vodi v bodoče naše generacije po poti k državnemu in narodnemu ujedinjenju, češ da široke mase našega naroda niso bile pripravljene na ujedinjenje in da znoti tudi ne znajo ceniti onega velikega dela, ki je imelo za posledico državno in narodno ujedinjenje.

To je čista resnica, zlasti kar se tiče Hrvatov, a še posebno nas Slovencev. Široke mase našega naroda so vzgojevali v duhu, ki je izključeval ne samo vsake tesneje politične stike s Hrvati, kamo-li še s Srbij izven granic bivše avstro-ogrsko monarhije. Res je, da so v zadnjih desetletjih napredeli naši listi veliko storili, da vcepijo ljudskim masam nove ideje in da jih navdahne s težnjo po politični združitvi s Hrvati in Srbji. To delo je imelo sicer precej uspeha, vendar pa ne toliko, da bi moglo vse sloje našega naroda prevasisiti in preporditi v duhu jugoslovenske ideje, to tem manj, ker je klerikalno časopisje, bogato podpirano od avstrijske vlade, storilo vse, da paralizira vpliv naprednega časopisa in ljudstvo obdrži v spohni avstrijskega mišljenja. Zato je bila v širokih plasti našega naroda tudi še ob prevaru v premoči čisto avstrijska orientacija, ki je bila ne samo indiferentna, marveč naravnost sovražna jugoslovenski konceptiji. Pri tem je žalil, bog tudi ostalo. In ne po krividi slovenske inteligence, še manj pa naprednega časopisa.

Prvo leto po ujedinjenju smo opazili tudi pri nas že močan pokret k splošni preorientaciji. In ta proces bi se bil normalno razvijal v pravilni smerni, ako bi ne bila vanj s surovo roko posciga slaba državna uprava, ki je s svojo naravnost fenomenalno nesposobnost v nerodnost v najkrajšem času uničila to, kar so preje s požrtvovanostjo, s sistematičnim delom in z naporom vseh svojih sil zgradili in dosegli oni redki spoznalci v oznanjevalci jugoslovenske misli, ki so delovali na tem polju pred vojno.

Ako torej hočemo našo generacijo napraviti dovoljeno za ujedinjenje, moramo predvsem skrbeti za dobro brezhibno poslušajočo državno upravo. To je ono čarobno sredstvo, ki odpre srca naših Sirokih mas, da bodo zoper sprejemljiva za idejo narodnega in državnega ujedinjenja. To naj predvsem uvažujejo merodajni krog, pa jim ne bo več treba tožiti, da se duh separatizma vedno bolj širi med Slovenci!

Kar se tiče nove generacije, je njeni mišljenje in čustvovanje docela v rokah učiteljsva. Ako bo učiteljstvo storilo v vsakem oziru svojo rodoljubivo in patriotsko dolžnost in dvoma, da za nami, ki smo še v obinju starin protinatradnih idej in protinatradne vzgoje, nastopi »za jed, prenovljen, ves nov«, ki bo vse dragace pojmoval naše osvobojenje in ujedinjenje, kakor obe sedanji generaciji — ona, ki že sedaj odmira in ona, ki je še sedaj v polni moči in zategadelj tudi merodajna!

Zato pravimo: Ako hoče država vsaj bodoče generacije pridobiti na vse četrti za narodne in državne ideale, na skrbi za dobro, patriotsko učiteljstvo, kateremu naj osigura takšen socijalen položaj, da ne bo odvisno od nikogar, razen od države same!

★ ★ ★

— Kraljica na potu na francosko rivierto. Po poročilih iz Beograda je sroči Nj. Vel. kraljica Marija s prestolonaslednikom odpotovala z orienteks presom v spremstvu prve dvorne dame Hadžićeve na francosko riviero. Na postaji se je od kraljice poslovil Nj. Vel. kralj Aleksander, knez Pavle in kneginja Olga z ostalim dvornim spremstvom. Kraljica ostane pri kneginji Jeleni na rivieri pol drugi mesec.

— »Ruska Matica« v Ljubljani. V Ljubljani živeči ruski inteligenți so imeli te dni sestanek, na katerem so sklenili, osnovati v Ljubljani »Rusko Matico«, ki bi se v prvi vrsti bavila z izdanjem ruskih knjig. Podjetje prav toplo pozdravljamo, ker je popraševanje po ruskih knjigah zelo veliko. Škoda, da se »Ruska Matica« ni osnovala že prej. Kakor čujemo, je dal inicijativo za ustavitev vseč profesor dr. Bilimović.

— Električna centrala za Zagreb, kaj pa za Ljubljano? Te dni so se mudili v Ljubljani trije odpolanci zagrebske mestne uprave ter pri vladu intervirali, da bi se čim preje rešila proučna za podelitev koncesije za zgradbo

električne centrale v Krškem, ki bi naj preskrblevala Zagreb z elektriko. Rešitev te proučje se je zavlekla, kakor poroča »Ozbor«, za to, ker je umrl prvotni referent, novi referent pa mora sedaj vso stvar nanovo proučiti. Odpolanci so dobili pri vladu zagotovilo, da bo proučja v najkrajšem času ugodno rešena, kar se razume samo ob sebi, saj je pri napravi električne centrale pri Krškem interesirano vse Posavje. Zgradba centrala bo stala 200 do 250 milijonov dinarjev, kateri kapital bo treba najeti. Ker je skoraj izključeno, da bi bilo mogoče dobiti to vstopoma, da stopila zagrebska mestna občina v zvezo z raznimi denarnimi zavodi v inozemstvu, da si nabavi potrebna denarna sredstva. Najugodnejša je ponudba neke finančne skupine v Stockholm, katera zastopniki se že mude v Zagrebu, da prouči projekt na licu mesta. Ker so dobili ugoden utis o podjetju, je sokraj gotovo, da bo ta švedska skupina finansirala zgradbo. V kakšnem stadiju pa se nahaja zgradba električne centrale na Savi za Ljubljano? Zadnji čas bi že bil, da bi se tudi to vprašanje premaknilo z mrtve točke!

— Graška »Tagespost« dovoljena v Jugoslaviji. Po uradnem obvestilu je zoper z odlokom min. notranjih zadev dovoljena začasno preprečvana graška »Tagespost« v Jugoslaviji.

— Jugoslovensko priznanje češkoslovaškemu akad. slikarju Kubi. Sekcijski šef ministrstva prosvete prof. Risto Odavčik je zastopal na Smetanovi poslavi v Pragi našo vladu, ki posejeli akad. slikarju Ludvíku Kubu. Čigar bogato delovanje za jugoslovensko etnografijo in umetnost je spremjal vse čas z velikim zanimanjem, ter si ogledal v njegovem ateljeju borate studije iz Jugoslavije, kakor tudi zbirko jugoslovenskih narodnih pesmi. G. Odavčik je izrazil umetniku priznanje za njegovo plodnosti in delo ter ga povabil na studijsko potovanje po osvobojenih krajih Južne Srbije. L. Kubu se namerava odzvati temu vabilu še letos.

— Iz državne službe. Upokojena sta: pisarniški asistent Peter Lavrenčič v Mariboru in asistentka Marija Lavrenčič v Ljubljani.

— Iz sodne službe. Pravni praktikant Metod Komotar je imenovan za avuktanta.

— Nov kašenski zagovornik. Višje deželno sodišče v Ljubljani je sprejelo bivšega sodnika dr. Ernesta Rosina v imeniku kašenskih zagovornikov svojega okoliša.

— Vlad. svet. Ivan Subič na mrtvaškem odu. Akad. slikar Fr. Sterlé je nastopal Iv. Subiča na mrtvaškem odu. Slika je prav dobra in je razstavljena v izložbenem oknu »Narodne knjižnice« v Prešernovi ulici. V izložbenem oknu sosedne tvrdke konfekcijske trgovine »Elita« je razstavljen Subičev portret izpod čopica Istege umetnika. Tudi ta portret je dobro pogoden.

— Češkoslovaško-jugoslovenska liga v Pragi je pomagala jugoslovenskemu kolu prirediti družabni večer, na katerem je predaval dr. Lujo Vojnovič o Strossmajerju kot narodnem delavcu.

— Celjske vesti. — Učiteljsko društvo za celjski okraj je zborovalo minuto slobode v Celju. Udeležba na zborovanju je bila lepa. Po prečitanju zapisnika zadnjega zborovanja so se obravnavale društvene zadeve. Razpravljalo je tudi gledje likvidacije višjega Šolskega sveta. Učiteljstvo je mnenja, da bi do novega Šolskega zakona moral višji Šolski svet ostati. Sprejeti se je tudi dostavek, naj se šolstvo loči od politične oblasti. Izreka se čestitka k 30 letnemu književnemu delovanju meščanskošolskemu ravnatelju Josipu Brinariju. H koncu je učitelji Petrovič predaval so računske pouke. — Celjsko pevsko društvo je zoper prilej z rednimi vajami. — Pogreb majorja Ferda Plaskana se je vršil v sredo ob 11. dopoldne iz javne bolnice. Udeležil se ga je čestniški zbor in dve četji vojaščev. Na Ljubljanski cesti se je oddala častna salva, g. major Šmid pa je spregovoril pokojniku v slovo. Nato se je voz s krovom pričkal proti pokojnikovemu roštnemu kraju Braslovče, kjer se je vršil pogreb ob 15. popoldne. — Načelnstvo stanovanjske in stavbene zadruge v Celju ima danes v petek ob 17. sejtu v prostorijah davčnega oblasta. — Java na dražbi se vrši v soboto 15. marca ob 8. uri zjutraj v skladislu carinarne. Prodajala se bo stara oblike, slike, nagrobni venci itd. — Planinski d. planinskih odborov mariborske oblasti (političnih okrajev Celje, Konjice, Slovenjgradišče) se bo vršil v Možirju dne 30. marca ob 11. uri dopoldne. Razpravljalo se bo na tem dnevu o delovanju za povzročen in prospeh naših planin, ter za napredek našega planšarstva. — 80-letnica Jos. Serneca je proslavljena načelstvo Celjske posojilnice dne 10. tm. s slavnostno sejo, tekom katere so se omenile slavljene neštete zasluge in sklenili ob tej prilici podariti raznini celjskim kulturnim, narodnim in humanitarnim društvom 25.000 Din.

— Reduto mask pričeli na pravoslavni pustni torek ob 18. tm. g. hotelu Milan Martinović v hotelu Union. Čisti dobiček je namenjen novoustanovljeni gostilničarski šoli. — Mariborske vesti. Usoda gostilničarske zadruge. V petek popoldne je sklican občni zbor zadruge gostilničarjev in kavarnevarjev v Plesenski restavraciji. To bo usoden dan in za to zadrugo, ki je bila do zadnjega časa izključno v nemških rokah in se je razmerje šele po smrti predsednika deloma izboljšalo. Da se ravno pri glavi ni dokaj izboljšalo, to je pokazal že zna-

nji slučaj kako je sedanj predsednik, čeprav je rodom Hrvat in celo Orjanec protestiral nemškega inozemca, protestiral pa proti nadaljnemu bivanju čehoslovaškega kolega. Zato bo dejstvita volitev predsednika to pot zelo živahnata. Zavedni Slovenci si na tem mestu že moža, ki je ne le zaveden Jugosloven, nego tudi mož, ki se je v tej stroki izkazal kot vzorcev vešča. Razen g. Valjaka dvomimo, če bi tem pogojem kdo primerje odgovarjal, zlasti se vprašava tudi še podjetnost, katere v zadnjem času zlasti med gostilničarji tako primanjkuje. Zanimivo bo ta občni zbor, tudi glede obračuna s prejšnjim gospodarstvom, s samostojnim postopanjem predsednika v važnih zadružnih zadevah in vprašanju izstopa zadruze iz ljubljanske zvezre, ter pristopa k celjski zvezri. Kakor je iz teh kraik posnetkov iz dnevnega reda razvidno, da občni zbor ne bo samo lokalnega pomena, marveč zanimali tudi ljubljanske tovarise in je odločilen za bodoč dobro tudi v nacionalnem oziru. Kakor izvedemo iz zanesljivega vira, bodo Slovenci pot odločno nastopili proti izvolitvi novih odborov, ki so v zadnjem času ob gotovih prilikah tudi v tovariskem oziru nacionalno preveč eksponenti. — Izključitev kavarnevarja Klešča iz Orljune. — Zaradi raznega na poročilu o uradni izlazi g. Klešča (lastnika Velike kavarne) kot predsednika zadruze gostilničarjev in kavarnevarjev sledi nadaljnje bivanje g. Slahce in g. Šiklerja se je doznanlo, da je g. Klešč tudi dr. Orljuna izključen. Koliko je resnica na tel vesti ne vemo. — Gostilna dvorana v Sokolu. Gostilna dvorana je bila dnešnjem v tem dnevu zavrnjena za njihove pridržne pristojne. Temnoli nerazumljivo je, zakaj ni mogel dobiti to dvoranje na raznem za svoja makarado mariborskih Sokol, ki je ostrovano za to prebil in bilo nobenih predmetov. Vrhovno nadzorstvo nad tem podložen se vendar nahaja v slovenskih rokah. — Samonor na Kraljici. Na Kraljicu se je le občna nosilčkinja Marija Žunka. V smrt in le ena skrbeli hoda. — Nesreča pri d. Anton Domžanskem, nenehšen na leti domači dravac. Je neni del v Uravnom delu blizu Pečar, nenehšen z nogn med hodo in se tako poškodoval, da ga je rezilni oddelek odpeljal v bolnico.

— Mestna občina, ki zida »Narodni dom«. Mestna občina v Vrani je sklenila zgraditi na svoje stroge veliko moderno poslopje za »Narodni dom«. Z zaročno nenehšen za to snomljad. Sredstva za to zgradbo si preskrbi s prodajo več stavbišč, ki so vredna pol milijona dinarjev.

— Vrlemu možu v spomin. Od ugledne strani smo dobili o pokojnem g. Pečniku še te-te vrstice. Dne 11. marca je premiril načelnik deželnih pomožnih uradov, g. Franc Pečnik, mož, ki zasluži, da mu posvetimo par vrstic v spomin. Pokojnik je služil pri deželni upravi odnosno zadnje čase pri odseku za likvidacijo Kranjske deželne imovine nad 50 let. Vsaka hvala, ki bi jo hotel v njem kot uradniku, bi bila nedostatna, pa naj bi se gibala še v takih superlativih. Mirnini srcem lahko trdimo, da je bil Pečnik v svoji stroki ne samo nepresegljiv temveč tudi nedosegljiv. Ustvaril je v načeljavnih razmerah registraturo, ki služi lahko vsaki drugi za vzor in ki je bila po pravici njegov ponos. Ta registracija bi se imela v doglednem času prenesti in bi se moral nemara ločiti od nje in zdi se, kakor bi mu bilo hotel nebiti neprihramčen, ki bi jo bilo ob te ločitvi nedvomno občutilo njegovo srce. Pečnik je stopil leta 1914 v trajen pokoj, da omogoči takoj napredovanje mlajšim tovaršem, niti pa niti za en dan notri do svoje smrti prekiniti svojega službovanja. Še prav zadnje dni, ko je moral zaradi obolenosti ostati doma, si je dal na dom donašati delo in je obljuboval, da nastopi zoper službo, ko je neusmiljena Parka pretrgala niti njegova življenja. Pečnik ni hodil samo zastopnično v pisarno, on je delal neumno, delal s požrtvovanostjo, ki je se galja človeku v srce in ji ni mogel odreči priznanja, kdorkoli se je z njo seznal. In Pečnik ni delal mehanično. Vedno je preudarjal, vedno spopolnjeval, vedno misil na to, kako bi drugim delo olajšal, zlasti tudi konceptnemu uradnikom. Napram svojim podrejenim uradnikom je bil samo v tolko strogi, kolikor je to služba zahtevala, sicer pa vsikdar konflijant in pravilen. Pri Pečniku se je dalo kaj naučiti in preprečiti sem, da ga ohranijo vsi, ki so pod njim služili, v hvaležnem spominu. Pa tudi kot človek se je odlikoval Pečnik po redkih vrhnih. Bil je neomajen, nevpogljiv, odprt in značilni, ki je mizil licemervstvo in neiskrenost. Imel je svoje prepršanje, ki ga je vsikdar odločno zastopal, ne oziroma se ne na levo, ne na desno. Priznana je nenehšen nekumur, ne nasprotniku, ne prijatelju, ako se mu je videlo, da je krenil na napadna pota. Mogoče, da je bila njegova sodba včasi prestroga, mogoče celo zmotna, a vselej je izvira iz načelstva prečiščenja. Ako je uvidel, da je komu storil krvico, to je rad popravil in ni se sramoval priznati, da se je motil. Pečnik si je stekel v svoji mladosti tudi kot narodni delavec velike zasluge. V sedemdesetih letih, v časih strupenega nemškutarstva, se je kot deželni uradnik navzlik temu, da je v deželnom dvorcu odločeval nemška gospoda, intenzivno udejstvoval pri raznih narodnih društvih, tako pri Sokolu, »itali«, dramatičnem društvu. V onih časih ni bil narodne pridevite, da bi ne bil Pečnik pri nji sodeloval. Navzlik temu se ni zgodilo, da bi bil nenehšen imen kdo zastopal. — Tatine. — Služkinji Mariji Straussovi je bila podstreljena v Šodni ulici Štev. 6 ukrađena večja množina perla in blaga v vrednosti 1295 Din. Lesnemu trgovcu Andreju Žemljaku iz Retja pri Hrastniku je bila ukradena zlina vrt, vredna 2000 Din.

— Polizifikat 100-dinarski bankovcev. Kakojavlja beogradski politikar. Polizifikat 100-dinarski bankovcev so se v Skopljinu te dni polstavile ponarejene novanci 100-dinarski bankovcev. Oblasti so uvedle preiskavo in so baje razpečevalcem že na sledu.

Najnovejša poročila.

NARODNA SKUPŠČINA.

Verifikacija Radičevih mandatov sprejeta na manifestativnem način

— Beograd, 13. marca. (Izv.) Narodna skupščina je danes dopoldne na manifestativnem način, soglasno in med velikim odobravanjem sprejela poročilo verifikacijskega odbora glede overovljenja 20 radičevskih mandatov. Vsa procedura je trajala samo pet minut.

Skopščinski predsednik Ljuba Jovanović je po otvoritvi seje ob 9.30 dopoldne in po končnih formalnostih določil razpravo o poročilu verifikacijskega odbora.

Poročevalc odbora posl. Vlaičko Kosić (rad.) je prečital odborovo poročilo.

Verifikacijski odbor je od skupščinskega predstavstva prejel 20 poslanskih pooblaščil Pavla Radiča in tov. Razunega te je odbor prejel 11 pritožb radi volitev in akt ministra notranjih zadev, s katerim se odbor obvešča s tem, da posl. Krn

Gospodarstvo. IZVOZ RUSKEGA ŽITA.

Sotrudnik »Centropresse« opisuje razmere na russkem žitnem trgu tako: Sovjetska vlada se je posvetila v zadnjem času z vso energijo organizaciji Izvozne trgovine z russkim žitom. Na ta način hoče zboljšati gospodarski položaj svojih kmetov in svoje finančne razmere sploh. V to svrhu je ustanovila takozvani konjunkturni zavod, ki je izdelal načrt za Izvoz tukom celokupne žitne kampanje. Po podatkih, ki jih je zbral ta zavod, je preostalo državnim organizacijam za izvoz doslej 93 milijonov pudov žita, državnemu komisariatu za prehrano okrog 30 milijonov, kmetom pa 178 milijonov pudov. Rusija bi mogla torej izvazati nad 300 milijonov pudov žita. Iz tega se vidi, da je njen Izvozna bilanca visoko aktivna. Na svetovnem žitnem trgu pa vlada veliko zanimalo za rusko žito. Italija in Francija so že naročile v Rusiji velikanske množine pšenice.

Nemčija pa rži in ječmena. Izvoz je v rokah vladne organizacije »Eksport hleb«. Ta organizacija je naložila v russkih pristaniščih do začetka 1. 1924 nad 115 milijonov pudov. Od teh je doslej izvozila 81 mil. pudov. Do nedavnega je Rusija izvazala samo žito. Zdaj pa je sovjetska vlada sklenila izvazati samo moko, da tako podpre mlinsko industrijo na jugu Rusije, kjer je mnogo parnih mlinoval, ki so bili zadnja leta večinoma brez prometa. Izvoz ruskega žita je napredoval tako hitro tudi zato, ker so bile cene v državi precej nizke. Sovjetska vlada pa hoče cene odslej zvišati, da bi pomagala poljedelcem, ki so navezanji v prvi vrsti na dohodek od žita. Za to je omogočil termin, ki je doloden za prodajo russkega žita inozemskim trgovcem. Obenem je znižala Izvozno carino pod predvojno normo, ker hoče na ta način pospešiti izvoz. V trgovini z žitom viđi vlast glavno sredstvo za gospodarsko konsolidacijo Rusije. Zato teži za tem, da dobi to trgovino popolnoma v svoje roke, t. j. da jo monopolizira. Izvozna trgovina

je že docela v državnih rokah. Tako polno ingerenco hočejo dosegči sovjeti tudi na domačem trgu. Začetek je bil storjen že lani v decembri, ko je vlada poslala v Turkestan veliko količino žita ter diktirala ne samo žitne nego tudi vse druge cene. Ta trgovska politika stavila rusko vlado pred velike in težke naloge. Mlinarska industrija je čisto v državnih rokah. Da bi mogla po ceni realizirati produkte potom svojih podjetij, skuša država izpodriniti iz trgovine privatne podjetnike, ki so posebno dobro stvarili tu vpeljanju na domačem trgu. Ta cilj hoče dosegči s podprtanjem seljskega zadržanstva, ki naj postane glavni posrednik med russkim kmetovom, 288 krav in 8 telef., skupaj 491 komadov. — Ker ni bilo v nasprotnih kupcev se je kupčija vrnila le med domačimi, kar je zelo uplivalo tudi na cene, ki so povprečno padle za 1—2 Din od cen zadnjega sejma. Točneje je v posavnih slučajih razvidno iz v oklepalih navedenih cen zadnjega sejma. Debeli voli D 12.75—13.75 (13.—16.25); poldebeli voli 11.50—12.25 (11.25—

Končno je treba povdorjati, da je načelo mšljene mozemstva, ki trdi, da Izvoz ruskega žita škoduje russkemu narodu. Nasprotno, res je, da so se gospodarske in socialne razmere v Rusiji zelo zboljšale, od kar je začela država izvazati v večji količini žito in sirovine. Del kmetskega prebivalstva je seveda proti tej politiki, toda to ne ovira sovjetov, ki imajo pred očmi obči blagor države in vsega prebivalstva.

★ ★ ★

— g Mesni cene v Mariboru. Zadnji živinski sejem dne 11. marca je bil dobro obiskan. Prigalo se je 20 konj, 3 bice, 172 volov, 288 krav in 8 telef., skupaj 491 komadov. — Ker ni bilo v nasprotnih kupcev se je kupčija vrnila le med domačimi, kar je zelo uplivalo tudi na cene, ki so povprečno padle za 1—2 Din od cen zadnjega sejma. Točneje je v posavnih slučajih razvidno iz v oklepalih navedenih cen zadnjega sejma. Debeli voli D 12.75—13.75 (13.—16.25); poldebeli voli 11.50—12.25 (11.25—

12.25); plemenski voli 8.50—11.50 (10—11); bik za klanje 10.75; plemenske krave 9.25—10.50 (10—11); krave za klobasarie 7—9 (9—10); molzne krave 9—10.25 (11—13.50); breje krave 9—10.25 (11—13.25); mlada živilina 10.50—13.50 (11—12.50).

— g Mesni cene v Mariboru. Vovosko meso I. D 25—27; vovosko meso II. 22—24; meso od bikov, krav, telec 19—20; telec meso I. 30 (32); telec meso II. 26 (28); svinjsko meso sveže 30—40. Značilno je, da so mesarji ceno za prvovrstno blago dvignili z 1. Dočim so cene kakor zgoraj razvidno na živinskem trgu za 2 D padle.

— g Novosadska blagovna borza 12. marca. Na produktivni borzi notirajo: Pšenica bačka, 79.80 kg, 2 %, 5 var. 232.50; sremška 1 vag. 335, ječmen bačka, 66.67 kg, 1 vag. 335; oves bačka, franko Beograd. 32.25, 257.50; koruza bačka, 3 vag. 250, dupl. kasa 19 vag. 240—262, banatska, Zenta, 4 var. 250—252.50; fižol, pisani 15 mte 560; beli 30 mte 700; moka bačka 80. 1 in pol vag. 525, št. 6. 1 vag 320; banaška 80. 6. 2 vag. 305. Tendenca neizpremenjena.

Cena malih oglastov
vsaka beseda
50 para. — Najmanje
pa 1 din 5.

IV. LJUBLJANSKI VZORČNI VELESEJEM od 15. do 25. avgusta 1925.

Oficijski katalog IV. Ljubljanskega Velesejma bo edina najboljša in najbogatejša knjiga z naslovnikom vsakovrstne

industrije, obrti in trgovine.

Oglas v tem katalogu imajo najboljši uspehi.

Naročila sprejema samo »APOLLO«, anončni in reklamni zavod, R. Golebiowski, Ljubljana, Stari trg 19, II. nadstropje in uprava »Slovenskega Naroda«.

Od pooblaščenih potnikov blagovoljno p. n. gg. zahtevati tozadne pooblastila.

Za cedovore uprave
naj se priloži
1 dinar. Platuje se
vnaprej.

MALI OGLASI

Zaloga klavirjev
in pianinov

najboljših tovarjen Bösendorfer, Czapek, Ehrbar, Höglz, Schweighoffer, Originig, Stingl itd. Tudi na obroku! — Jerica Huber, roj. Dolenc Ljubljana, Hilserjeva ul. 5.

PPOZOR! PEKARI
Diamalt

tvornič Hauser in Sohotta, Dunaj, Stadlau, pekarski sladni ekstrakt, te najboljše pekarsko sredstvo ter prekala vse ostale doseganje nadomestne — Čuvate se sličnih potvor, naj bo prav tako ali tekočina! Zahtevate samo originalno »Diamalt« — Glavno zaštoto za Jugoslavijo Edward Dužanec, Strossmayerjeva ulica br. 10 Zagreb. 12.961

Znajane cene za
otroške vozičke

ki se dobijo direktno v domači tovarni otroških vozičkov in dvokoles — »TRIBUNA«, F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4 — Istotam se dobijo po znanih ceni nova dvokolesa, malo pomozni motorični, živalni stroji in pneumatični, ter se sprejemajo v polno opravilo za emaliranje in ponikljanje dvokoles, otroški vozički, živalni in razni drugi stroji. — Prodaja se tudi na obroku. 14.95

Kje dobite najboljši odgovor?

Na „male oglase“ v »Slov. Narodu“

Službe

Krojaške domočnike

za mala dela sprejme S. Klimanek, Šelenburgova ulica 6.

Išče se vrtnar

za Hrvatsko, ki je tudi večji poljedelstva. — Ponudbe na: Dr. Gorjan, Zagreb, Akademski trg br. 1.

Absolvent

gimnazije, vojaščine prost, išče primerne službe. Gre tudi za laboranta v likarni ali h kake mu drugemu kemikaliju podjetju. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Tako/1832«.

Za tvornico blizu Domžal iščem intelligentnega in energičnega

orožnika v pokoju

ki bi poleg splošnega nadzorstva opravil tudi lažja pisarniška dela. — Neoznenjeni in vдовci brez otrok imajo prednost. — Lastnorodno nisanje ponudbe z navedno starost in zmožnosti pod »Tvornica Domžale/1904« na upravo »Slov. Narod«.

Prodlem

Moška obleka,

temnomodra, moderna, se proda za 1000 Din. Naslov pove uprava »Slov. Narod«.

Vino letnika 1923.

prvovršno, belo (Rizling) od kolodvora Novi Marof za Din 5. — Ponudbe na: Dr. Gorjan, Zagreb, Akademski trg 1.

Opremljena soba

v bližini kavarne »Euro-

pac« se s 1. aprilom odda.

— Naslov pove uprava »Slov. Narod«.

Stanovanja

Mesečna soba

s hrano, v sredini mesta, se odda solidnemu gospodu. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«.

Prejemljena soba

v bližini kavarne »Euro-

pac« se s 1. aprilom odda.

— Naslov pove uprava »Slov. Narod«.

Lovski voz

zelo dobrem stanju, oljnate osi, štirideset, eventualno tudi šestdeset, radi pomanjkanja prostora po zelo nizki ceni naprodaj. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«.

Kuim

Nakup lesa!

Kupimo vsako količino rezanega lesa. — Ponudbe franco meja v litrah ali dinarih na: Juvarum, Holzindustriegesellschaft m. b. Zentrale Salzburg, Avstrija. 1770

Dopisoval bi

z naobrazeno, ljubezljivo

in živahnno gospodinjstvo

srednje starosti Sem li-

berhalnega naziranja, zna-

čen in pošten v vsih

ozirah. — Korespondenca

na se naslovi: Josip Laz-

nec, Zagreb I pretince.

1766

Ženitna ponudba

Nihče ne ve, če ne zadene terne, ako vzame mene. Sem 35 let stare, dobra gospodinja, z večjo doto ter željam le mirnega doma poleg značajnega, umirjenega moža, kateremu bi bil dom vse.

— Resne ponudbe sprejme

ma Roza Naglavnica, Tržič, poste restante. 1782

Polenovka

namočena, se dobi vsak

petek — pri tvrdki Fr.

KHAM, Ljubljana, na

sproti hotela »Unione«.

Dobi se tudi med ted-

nom 1014

Lesni trgovci

pozor!

Tiskovine za prevze-

manje okroglega, tesane-

ga, rezanega lesa, na ka-

terih se pri prevzemenu sa-

mo ob ahi obenem zra-

čuni natancna kubikatura

brez kubične računice, se

naročajo pri: Dragotin

Korošcu, Rečica ob Paki.

1745

Gajo Mandič

trgovec

Vida Mandič roj. Polaj

poročena

Beograd

Ljubljana

Cenji. trgovci,

ki hočete prodati svoje blago, inserirajte

v Slov. Narodu! — Slovenski Narod ima

in Ljubljani največ bralcev in torej največ

kupcev.

= KROMPIR =

debel, zdrav, prebran, bel in rožnat kupujem za

dobavo takoj Reflektiram na takojšnje utevarjanje in